

دین دانشگاه به حوزه

اسماعیل باغستانی

در همین دوران، کسانی بودند که به فرهنگ گذشته، احترام می گذاشتند و نمی خواستند چون غرب زدگان به راحتی از سر سنت بگذرند و از سوی دیگر می دانستند که میراث داران و میراث بانان واقعی همان کسانی هستند که بی هیچ توقعی و تنها برای رضای حق و پاس علم از سردنیا گذشته اند و در حجره های نمودر و بی نورشان چراغ دانش را فروخته نگاه می دارند، از این روی به سراغ آنان رفتند. بنابراین، می بینیم نخستین کلاسهای درس دانشکده معقول و منقول، حتی تا سالها بعد در مدرسه سپهسالار تشکیل می گردید و استادان اولیه این دانشکده، بیشتر روحانیان دانشمندی بودند که بی ملال از سطوح پایین تا عالی ترین مدارج را درس می گفتند. در دانشکده های ادبیات و حقوق نیز چیره دست ترین و بهترین استادان در دوران نخستین و تا سالها بعد، پرورش یافتگان همان مدارس قدیمی بودند.

بدین گونه می توان «دانشگاه تهران» و بعد دانشگاههای دیگر را فرزند تحول یافته و وامدار همان حوزه های قدیمی دانست، اگرچه این فرزند، بعدها چالاک و بیرومند شد و خود فرزندان دیگر به وجود آورد و...

دانشگاه تهران، به عنوان بزرگ ترین دارالعلم ایران به سبک نوین، به نیت تمرکز بخشیدن به مدارس عالی موجود و نیز تأسیس مدارس عالی و رشته های جدید در سال ۱۳۱۳، بنیاد نهاده شد. به موجب قانون مصوب مجلس شورای ملی شعب زیر که هر کدام دانشکده نامیده شد، برای دانشگاه در نظر گرفته شد:

معقول و منقول

علوم طبیعی

ادبیات و فلسفه و علوم تربیتی

طب و شعب و فروع آن

حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی

فنی

مدارس قدیم و جدید موجود در آن زمان، برابر مقتضیات عصر نبودند و نیازهای گونه گون زمانه را نمی توانستند پاسخ گویند، از این روی لازم بود که مدارس عالی به سبک نوین و منطبق بر مقتضیات زمان به وجود آید.

به این ترتیب دانشگاه تهران و سپس دانشگاههای دیگر تشکیل شدند.

به هر حال باید خاطر نشان ساخت که دانشگاه، که اکنون چشم و چراغ ملت و مطمح نظر همگان است، مخصوصاً در رشته های علوم انسانی، دین بزرگی به حوزه علمیه دارد در این مقال می گوئیم با برخی از مهم ترین دانشمندانی که در طول قرن حاضر، به گردن دانشگاه حق داشته اند، آشنا شویم. بزرگانی که بی مدعا سالهای سال در رشته های: فقه، حقوق، فلسفه، عرفان، ادبیات عربی و فارسی، حدیث، تفسیر و... تدریس کرده اند و خلیل استادان دهه های اخیر، غالباً شاگردان و دست پروردگان آنانند.

باری اگر می خواستیم از همه این بزرگان یاد کنیم، مثنوی هفتاد من کاغذ می شد، از این روی به معرفی شماری از آنان بسنده شد. با آرزوی رحمت و غفران برای رفتگان و تمنای توفیق زندگان.

آشتیانی - سید جلال الدین

استاد آشتیانی، به سال ۱۳۰۴ شمسی در روستای آشتیان از توابع سلطان آباد اراک متولد شد. دوره دبستان و مکتبخانه و بخشی از مقدمات را در همان جا طی کرد. در سال ۱۳۲۳ به قم رفت و ادبیات را نزد صدقی، کفایه را نزد میرزا عبدالجواد جبل عاملی و شرح منظومه و مکاسب و شوارق و امور عامه اسفار را نزد شیخ مهدی مازندرانی خواند. همچنین مدت هشت سال به درس فقه و اصول آیه الله بروجردی و یک سال به درس آقا سید محمد تقی خوانساری حاضر شد. در نجف درس آیت الله حکیم و آیت الله سید عبدالهادی شیرازی را درک کرد. در حکمت و فلسفه حدود پنج سال به درس علامه طباطبائی حاضر شد و کفایه و ابواب جوائش کمپانی نزد وی آموخت. یکسالی اسفار را نزد میرزا احمد آشتیانی فراگرفت و سپس راهی قزوین شد و به درس آیت الله سید ابوالحسن قزوینی رفت و اسفار را در نزد وی آموخت.

استاد آشتیانی، اکنون سالهاست که در مشهد مقدس به سر می برد و حوزه و دانشگاه از فیض تدریس او، بهره می برند.

آثار:

۱. هستی از نظر فلسفه و عرفان. ۲. شرح حال و آراء فلسفی ملاصدرا. ۳. تصحیح و تقدیم شرح آخوند ملا محمد جعفر لنگرودی بر مشاعر ملاصدرا. ۴. المظاهر الالهیه ملاصدرا. ۵. شرح مقدمه قیصری. ۶. تصحیح شواهد الربوبیه. ۷. اصول المعارف. ۸. مشارق الدراری. ۹. رسائل حکیم سبزواری. ۱۰.

مقدمه بر مصباح الهدایة الی الخلافة والولایة امام خمینی و...

آشتیانی - میرزا مهدی

حاج میرزا مهدی فرزند میرزا جعفر آشتیانی، فیلسوف و عارف کم نظیر معاصر به سال ۱۳۰۶ قمری در تهران چشم به جهان گشود، ادبیات و مقدمات و مقداری فقه را نزد پدرش و آقا شیخ مسیح طالقانی خواند. فقه و اصول استدلالی و بخشهای مختلف منقول را از محضر شیخ فضل الله نوری و سید عبدالکریم مدرس بهره برد. ریاضیات را پیش شیخ عبدالحسین سیبویه و میرزا غفارخان نجم الدوله و میرزا جهان بخش منجم و حکمت ملاصدرا را نزد سیدالحکما آقامیر شیرازی و حکمت مشائی را نزد میرزا حسن کرمانشاهی و عرفان را نزد میرزا محمد حسین و میرزا ابوالقاسم نائینی خواند. طب جدید را نیز از میرزا علی اکبرخان ناظم الاطباء و میرزا ابوالحسن خان رئیس الاطباء و دیگران فراگرفت.

از آن پس، راهی عشبات شد و به استفاده از محضر آیت الله سید کاظم یزدی موفق شد و هم از او اجازه اجتهاد گرفت. سپس به ایران بازگشت و مدتها در قم و اصفهان و مشهد اقامت کرد و سرانجام رحل اقامت در تهران افکند و به افاضه و تربیت طلاب پرداخت و جمع کثیری از فحول دانشوران از محضرش فیض یاب گشتند. وی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۳۲ شمسی وفات کرد.

آثار:

۱. حاشیه اسفار. ۲. حاشیه رسائل. ۳. حاشیه مکاسب.
۴. تعلیقه بر شرح منظومه بخش منطق و حکمت. ۵. اساس التوحید و...

جعفری لنگرودی - دکتر جعفر

وی به سال ۱۳۰۲ در قصبه لنگرود در خانواده ای روحانی تولد یافت دوران ابتدایی و متوسطه را گذراند، سپس به دانشسرای عالی رفت و آن را نیمه تمام رها کرد و عازم مشهد شد و ادبیات را از محضر ادیب نیشابوری استفاده کرد. سطوح را نزد حاج شیخ هاشم قزوینی تلمذ کرد و دروس خارج را نزد هم ایشان و هم دامغانی گذراند. به سال ۱۳۳۰ به تهران آمد و وارد دانشگاه شد و ضمن گذراندن دوره های مختلف دانشگاهی تا دکتری، به تدریس و افاضه مشغول شد.

آثار:

۱. کامل المیزان . ۲. ترمینولوژی حقوقی . ۳. اصول فلسفه حقوق . ۴. دائرة المعارف علوم اسلامی . ۵. ارث . ۶. معتزله . ۷. دانشنامه حقوقی . ۸. فرهنگ حقوقی . ۹. مکتب های حقوقی در حقوق اسلام . ۱۰. عقد ضمان و ...

زریاب خوئی - دکتر عباس

دکتر عباس زریاب خوئی به سال ۱۲۹۷ شمسی در خوی متولد شد و تحصیلات مقدماتی را در همان شهر به پایان رساند، پس از آن به مدت شش سال در شهر قم به تحصیل علوم اسلامی در نزد علمای بزرگ وقت از جمله امام خمینی و آیت الله حجت و ... پرداخت و سطوح و درس خارج و فلسفه و کلام را در همان شهر تمام کرد. از سال ۱۳۲۳ به تهران آمد و در کتابخانه مجلس شورای ملی به کار مشغول شد. بعد از تأسیس کتابخانه مجلس سنا به سرپرستی آن برگزیده شد. سپس به آلمان عزیمت کرد و در فلسفه و تاریخ درجه دکترا گرفت در سال ۱۳۴۰ به دعوت دانشگاه برکلی به آمریکا رفت و دو سال در آن دانشکده، ادبیات فارسی تدریس کرد. از سال ۱۳۴۵ در دانشکده ادبیات تهران به تدریس تاریخ و ادبیات پرداخت و دودوره مدیر گروه تاریخ بود. وی در بهمن سال ۱۳۷۳ در تهران بدرود حیات گفت.

آثار:

۱. ترجمه تاریخ فلسفه ویل دورانت . ۲. ترجمه لذات فلسفه . ۳. ترجمه تاریخ ایرانیان و عربها از نولدکه . ۴. بزم آورده . ۵. آئینه جام . ۶. تحریر روضة الصفا . ۷. تصحیح الصیدنه ابوریحان بیرونی . ۸. ترجمه دریای جان اثر هلموت ریتز و مقالات پرنمایه بسیار در دائرة المعارف فارسی مصاحب و دائرة المعارف بزرگ اسلامی و دانشنامه جهان اسلام و ...

شعرانی - ابو الحسن

آیت الله حاج میرزا ابو الحسن شعرانی، فرزند مرحوم شیخ محمد به سال ۱۳۲۰ قمری در تهران به دنیا آمد. قرآن و تجوید و زبان عربی را از پدر خود فراگرفت و سپس الفیه و شاطبیه را فراگرفت، سپس راهی قم شد و از آن پس به نجف مهاجرت کرد و از محضر بزرگانی چون سید ابوتراب خوانساری و ... استفاده

کرد. آن گاه به تهران بازگشت و به تدریس و تحقیق و تألیف پرداخت و مخصوصاً در مدرسه سپهسالار به افاده مشغول شد و بزرگانی حوزوی و دانشگاهی زیادی از محضرش بهره بردند. اساتید:

۱. میرزا محمود قمی متخلص به رضوان که بیشترین بهره را از وی برد . ۲. میرزا طاهر تنکابنی . ۳. حاج شیخ عبدالنبی نوری . ۴. حکیم هیدجی . ۵. میرزا مهدی آشتیانی . ۶. شیخ محمدرضا قمشه ای و ...

استاد شعرانی بر زبان عربی و فارسی و فرانسه و عبری و انگلیسی تسلط داشت و در علوم مختلف اسلامی، اعم از نقلی و عقلی و ریاضیات و هیئت و نجوم و ... تبحری شگفت داشت.

استاد شعرانی در شب یکشنبه هفتم شوال ۱۳۹۳ (۵۲/۸/۱۲) در هامبورگ آلمان وفات کرد و جنازه اش را به تهران آوردند و در جوار حضرت عبدالعظیم به خاک سپردند.

آثار:

۱. اصطلاحات فلسفی (فلسفه اولی یا ما بعد الطبیعه) . ۲. تجوید قرآن مجید . ۳. تحقیق و تصحیح جامع الرواة . ۴. ترجمه امام علی صوت العدالة الانسانیة . ۵. ترجمه نفس المهموم . ۶. تعلیقات بر شرح اصول کافی ملا صالح مازندرانی . ۷. تعلق و تحشیه وافی . ۸. تصحیح نفائس الفنون . ۹. تحشیه و اعراب گذاری اشعار مجمع البیان . ۱۰. راه سعادت . ۱۱. شرح تبصره علامه حلی . ۱۲. شرح تجرید . ۱۳. شرح کفایة الاصول و ...

شفیعی کدکنی - دکتر محمدرضا

وی در سال ۱۳۱۸ در کدکن نیشابور متولد شد. تحصیلات ابتدایی را در وطن خود و دوره متوسطه را در مشهد گذراند. سپس وارد دانشکده ادبیات مشهد شد و لیسانس گرفت. همزمان به تحصیل در حوزه علمیه پرداخت و ادبیات را نزد ادیب نیشابوری و فقه و اصول را از محضر میرزا احمد مدرس یزدی و آیت الله حاج شیخ هاشم قزوینی و آیت الله میلانی بهره برد. در سال ۱۳۴۴ به تهران آمد و دوره فوق لیسانس و دکتری خود را گذراند و از سال ۱۳۴۸ تا کنون به تدریس در دانشکده ادبیات تهران اشتغال دارد.

آثار:

۱. صور خیال در شعر فارسی . ۲. موسیقی شعر . ۳. تصحیح

اسرار التوحید . ۴ . تصحیح مختارنامه . ۵ . تازیانه های سلوک . ۶ . مفلس کیمیا فروش . ۷ . در کوچه باغهای نشابور . ۸ . از بودن و سرودن . ۹ . ادوار شعر فارسی . ۱۰ . شاعر آینه ها . ۱۱ . تصحیح مرموزات اسدی . ۱۲ . ترجمه البدء والتاریخ با عنوان آفرینش و تاریخ و ...

شهابی - میرزا محمود

استاد محمود شهابی به سال ۱۳۲۱ قمری (تقریباً برابر با ۱۲۸۲ شمسی) در تربت حیدریه به دنیا آمد . در همان جا دوره مکتبخانه و مقدمات فارسی و عربی را گذراند . سپس راهی مشهد شد و از محضر ادیب اول و آقا بزرگ شهیدی و آقامیرزا محمد معروف به آقازاده و دیگران ادبیات و فقه و اصول و فلسفه آموخت . در ۱۳۰۵ برای تکمیل تحصیلات به اصفهان رفت و در سال ۱۳۰۸ به تهران آمد و به تقاضای طالب علمان به افاضه پرداخت و به تدریس فقه و فلسفه برای دو گروه جداگانه مشغول شد . به سال ۱۳۱۳ با نوشتن رساله و پذیرفته شدن آن در هیأت رسیدگی ، به مقام استادی رسید و جزو نخستین استادان دانشکده معقول و منقول در ردیف استادان : عصار و بهمنیار و فروزانفر قرار گرفت . از سال ۱۳۱۸ به دانشکده حقوق دعوت شد و کرسی قواعد فقه و اصول که مبنای حقوق مدنی ایران است ، به ایشان محول شد .

استاد شهابی در ۱۳۵۸ برای معالجه به پیشنهاد فرزندش که دوره پزشکی را در فرانسه به پایان رسانده بود و در آن جا مشغول کار بود ، به فرانسه رفت و در آن جا ماندگار شد و به تألیف و تصنیف ادامه داد و بالاخره در بامداد روز شنبه چهارم فروردماه ۱۳۶۵ وفات یافت .

آثار :

- ۱ . رهبر خرد در منطق . ۲ . بود و نمود در فلسفه . ۳ . قواعد فقه . ۴ . تقریرات اصول . ۵ . ادوار فقه . ۶ . بسیط الحقیقه . ۷ . الاسلام والشیعه . و ...

شهیدی - دکتر جعفر

دکتر سید جعفر شهیدی ، به سال ۱۲۹۷ در بروجرد چشم به جهان گشود . در همان شهر مقدمات فارسی و عربی و بخشی از شرح لمعه و قوانین را خواند ، سپس راهی نجف شد . در نجف ،

سطوح را تمام کرد و به درس خارج آیات عظام نجف : خوئی و عبدالهادی شیرازی حاضر شد بعد از اتمام درس و نیل به درجه اجتهاد راهی ایران شد (۱۳۲۷) به سال ۱۳۲۹ وارد دانشکده معقول و منقول شد و در سال ۱۳۳۲ لیسانس گرفت . در سال ۱۳۳۵ لیسانس ادبیات گرفت و به سال ۱۳۴۰ دکترای ادبیات خود را از دانشگاه تهران دریافت داشت و اکنون سالیان درازی است که در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به افاضه مشغول است . دکتر شهیدی همچنین از سال ۱۳۲۹ همکاری خود را با لغت نامه دهخدا آغاز کرد و پس از وفات دکتر محمد معین ، سرپرستی آن مؤسسه را تاکنون برعهده دارد .

آثار :

- ۱ . شرح مشکلات دیوان انوری . ۲ . تصحیح درّه نازده . ۳ . تصحیح براهین العجم . ۴ . ترجمه نهج البلاغه . ۵ . زندگانی فاطمه زهراء . ۶ . زندگانی علی بن الحسین . ۷ . تاریخ تحلیلی اسلام و ...

عصّار - سید کاظم

سید محمد کاظم عصّار ، فرزند آیت الله سید محمد عصار در ۱۳۰۵ قمری در کاظمین به دنیا آمد و در سال ۱۳۰۶ خانواده ایشان به تهران وارد شد . وی ، از سال ۱۳۱۰ به تحصیل آغاز کرد تا سال ۱۳۲۳ در تهران ادبیات فارسی و عربی و سطوح فقه و اصول و کلام و فلسفه را گذراند سپس راهی اصفهان شد و سه سال در آن جا به تحصیل اشتغال داشت . پس از مراجعت شش سال نزد میرزا شهاب الدین شیرازی و میرزا هاشم اشکوری (رشتی) و آقامیرزا حسن گرمانشاهی فلسفه و عرفان خواند .

همچنین به تکمیل فقه و اصول نزد پدرش و سید عبدالکریم شفق و میرسید محمد تنکابنی پرداخت در سال ۱۳۳۰ به عتبات عالیات مشرف شد و نخست در سامره در محضر میرزا محمد تقی شیرازی و سپس در نجف در محضر شریعت اصفهانی و نائینی و آقاضیاء عراقی و سید کاظم یزدی به تلمذ پرداخت و موفق به دریافت اجازه اجتهاد از میرزا محمد تقی شیرازی و شریعت اصفهانی و عراقی شد .

عصّار در سال ۱۳۴۰ هجری به تهران مراجعت کرد و در مدرسه صدر و مدرسه عبدالله خان به تدریس و افاضه پرداخت و سپس در

۱۳۴۹ شمسی وفات یافت .

آثار :

۱ . مقالات فرزانه و یادداشتها و مقالات چاپ نشده دیگر .

فروزانفر - بدیع الزمان

وی ، در ۲۸ ربیع الثانی سال ۱۳۳۲ قمری در بشرویه از توابع طبس ، در خانواده ای از اهل علم به دنیا آمد . مقدمات را در بشرویه آموخت . در محرم ۱۳۳۸ به مشهد مقدس رفت و تا سال ۱۳۴۲ از محضر ادیب نیشابوری بهره ها برد . اصول و بعضی مباحث فقه را پیش حاج شیخ مرتضی آشتیانی و مقداری از مباحث فقه را نزد شیخ مهدی خالصی تلمذ کرد در سال ۱۳۴۲ قمری به تهران رفت و یک دوره شرح اشارات و شفا و کلیات قانون را پیش میرزا طاهر تنکابنی و نجات و تمهید القواعد را نیز نزد وی خواند . در محضر آقا حسین نجم آبادی فقه و اصول فرا گرفت و قسمتی از قواعد علامه را نیز نزد ایشان خواند . تحریر اقلیدس و قسمت الهیات اسفار را در خدمت میرزا مهدی آشتیانی آموخت و شرح چغمینی را در نزد ادیب پیشاوری تلمذ کرد . در آغاز ورود به تهران با بزرگانی نظیر : ادیب پیشاوری و شمس العلمای گرگانی و میرزا الطغتملی صدرالافاضل و میرزا رضاخان نائینی و فروغی و علامه قزوینی حشر و نشر پیدا کرد .

در ۱۳۰۶ معلم منطق در مدرسه حقوق و در ۱۳۰۷ معلم زبان عربی و منطق در دارالمعلمین و از ۱۳۰۸ معلم زبان و ادبیات فارسی در همان جا شد . در سال ۱۳۱۰ استاد تفسیر قرآن و ادبیات عربی در مدرسه سپهسالار گردید .

با تشکیل دانشکده علوم معقول و منقول در ۱۳۱۳ معاونت آن دانشکده بر عهده وی نهاده شد و همچنین رئیس مؤسسه وعظ و خطابه گردید و پیوسته تا پایان عمر در دودانشکده الهیات و ادبیات به تدریس جوانب مختلف فرهنگ اسلامی و زبان فارسی پرداخت و از سال ۱۳۲۳ به بعد رئیس دانشکده معقول و منقول و سپس الهیات بود .

آثار :

۱ . سخن و سخنوران . ۲ . تاریخ ادبیات ایران . ۳ . شرح مثنوی شریف . ۴ . رساله در احوال مولانا جلال الدین . ۵ . فرهنگ تازی پارس . ۶ . خلاصه مثنوی . ۷ . تصحیح فیه مافیه .

۸ . مأخذ قصص و تمثیلات مثنوی . ۹ . احادیث مثنوی . ۱۰ . زنده بیدار (ترجمه حی یقظان ابن طفیل) . ۱۱ . تصحیح معارف بهاء ولد . ۱۲ . تصحیح دیوان شمس تبریزی . ۱۳ . شرح احوال و تحلیل آثار فرید الدین عطار نیشابوری . ۱۴ . تصحیح رساله قشیریه و مقالات گوناگون .

فلاطوری - دکتر جواد

وی به سال ۱۳۰۴ به دنیا آمد . از ۱۵ سالگی به موازات تحصیلات دبیرستانی به کسب زبان و ادبیات عرب و علوم اسلامی در اصفهان و تهران و مشهد پرداخت . اساتید :

۱ . شیخ محمد تقی قمشه ای . ۲ . شاه آبادی . ۳ . ادیب نیشابوری . ۴ . حاج میرزا احمد مدرس یزدی . ۵ . حاج شیخ هاشم قزوینی . ۶ . شیخ هادی کدکنی نیشابوری . وی از طرف شیخ محمدرضا کلباسی اجازه اجتهاد گرفت . همچنین شرح منظومه و فقه را نزد شیخ محمد تقی آملی آموخت . و مدتی به درس خارج خوانساری رفت و فلسفه ملاصدرا را در نزد میرزا مهدی آشتیانی فرا گرفت . ایشان همچنین پس از تحصیل در دانشکده الهیات در سال ۱۳۳۳ برای ادامه تحصیل به آلمان رفت و در رشته های فلسفه و روان شناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی و تطبیق ادیان تحصیل کرد و به درجه دکتری نائل آمده است و تاکنون در آن جا به تدریس رشته های مختلف علوم اسلامی مشغول است .

آثار :

۱ . ترجمه جلد اول تاریخ ایران در قرن نخستین اسلامی از

اشپولر .

مجیدی فیاض - دکتر علی اکبر

دکتر علی اکبر مجیدی فیاض به سال ۱۲۷۷ هـ . ق . در خانواده ای از سادات و روحانیان مشهد به دنیا آمد . پدرش عبدالمجید ثقة الاسلام از مجتهدان و فضیلتی روزگار خود بود . وی ، از همان کودکی به آموختن قرآن و مقدمات زبان عربی پرداخت و از تعالیم پدر بهره ها برد . سپس علوم قدیمه را در مدارس مشهد آموخت و از محضر استادانی مانند سید ابوالقاسم از غندی ، میرزا عبدالجواد ادیب نیشابوری ، حاج محمد علی فاضل ، آقا بزرگ

شهیدی و میرزا محمدباقر مدرس رضوی کسب فیض کرد و در علوم معقول و منقول و ادبیات فارسی و عربی تبحر یافت و جایگزین پدر به عنوان خادم باشی کشیک اول آستان قدس رضوی شد. در سال ۱۳۰۷ مرحوم فیاض به خدمات فرهنگی مشغول گردید و ریاست دبیرستان شاهرضای سابق را در مشهد برعهده گرفت. همچنین در ایجاد دانشسرای مقدماتی در مشهد (۱۳۱۴) تأثیر داشت و نخستین رئیس آن بود. به سال ۱۳۱۶ به تهران عزیمت کرد و با آن که مردی پخته و درس کمال بود، دوره های ابتدایی و متوسط را در مشهد و تهران امتحان داد و وارد دانشگاه تهران شد. به سال ۱۳۲۲ درجه دکتری را در زبان و ادبیات فارسی احراز کرد و مشغول تدریس در دانشکده معقول و منقول شد. در سال ۱۳۳۴ از طرف وزارت فرهنگ وقت مأموریت یافت تا دانشکده ادبیات مشهد را تأسیس کند که این کار را با موفقیت انجام داد و ۹ سال رئیس آن دانشکده بود و چندسالی هم سرپرستی دانشکده معقول و منقول مشهد را که خود از بانیان آن بود، برعهده گرفت. در ۱۳۴۳ به تهران بازگشت و در سال ۱۳۴۶ بازنشست شد که به مشهد بازگشت دوباره در دانشکده ادبیات مشغول تدریس شد. عاقبت، استاد فیاض در چهارشهر پورماه ۱۳۵۰ در مشهد بدرود حیات گفت و در جوار امام هشتم آرامید.

آثار:

۱. تاریخ بیهقی (با مشارکت دکتر غنی). ۲. تاریخ اسلام. ۳. محاضرات عن الشعر الفارسی والحضارة الاسلامیة فی ایران از انتشارات دانشگاه فاروق اول اسکندریه ۱۹۵۰. ۴. تاریخ بیهقی چاپ دانشگاه مشهد و دهها مقاله ارزشمند در مجلات مختلف.

الهی قمشه ای - مهدی

مهدی الهی قمشه ای، فرزند ابوالحسن در سال ۱۲۲۰ هجری قمری در قمشه به دنیا آمد. علوم مقدماتی را در آن شهر فراگرفت و برای تکمیل تحصیل به اصفهان شتافت و علوم متداوله از فقه و اصول و منطق و کلام را نزد استادان آن سامان آموخت. استاد الهی آن گاه برای تکمیل فلسفه و حکمت به خراسان شتافت و از محضر آقا بزرگ شهیدی و آقا شیخ اسدالله کسب فیض کرد و از آن دو حکیم بهره ها اندوخت و سپس به تهران رهسپار شد و در مدرسه عالی سپهسالار به تعلیم حکمت و فلسفه پرداخت.

استاد الهی سالها در تهران در سمت استادی ادبیات عربی در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و استادی فلسفه در دانشکده معقول و منقول به تدریس اشتغال داشت و شمار زیادی از فضلاء دانشگاه و حوزه، از محضرش فیض بردند.

استاد، عاقبت در دوازدهم ربیع الثانی سال ۱۳۹۲ برابر با بیست و پنجم اردیبهشت سال ۱۳۵۲ بدرود حیات گفت.

آثار:

۱. رساله ای در فلسفه کلی. ۲. شرح رساله حکیم فارابی. ۳. رساله ای در سیرو سلوک. ۴. حاشیه بر مبدأ و معاد. ۵. رساله در مراتب ادراک. ۶. رساله در مراتب عشق. ۷. ترجمه صحیفه سجادیه. ۸. ترجمه قرآن کریم. ۹. حکمت الهی. ۱۰. تصحیح و تحشیه تفسیر ابوالفتح رازی. ۱۱. دیوان اشعار و ...

محدث ارموی - سید جلال الدین

وی، به سال ۱۳۲۳ قمری، برابر با ۱۲۸۳ شمسی در شهر ارومیه دیده به جهان گشود در همان شهر تحصیل را آغاز کرد و علوم اسلامی را در نزد شیخ علی ولدانی فراگرفت و به واسطه فضائل علمی، از طرف آیت الله سیدحسین عرب باغی، لقب محدث گرفت.

سپس راهی مشهد شد و چهار سال در آن شهر به تحصیل مشغول بود. آن گاه راهی تهران شد و در آن جا به استخدام وزارت فرهنگ درآمد، سپس مدتی به تبریز رفت. با ورود روسها به آذربایجان، وی به سال ۱۳۲۰ به تهران بازگشت و ریاست بخش مخطوطات کتابخانه ملی را برعهده گرفت. در سال ۱۳۳۵ به دانشکده معقول و منقول رفت و در سال ۱۳۴۷ بازنشسته شد. استاد ارموی، دارای دکترای دانشکده الهیات بود. در ساعت ۲ بامداد شنبه ۵ آبان ۱۳۵۸ جان به جان آفرین تسلیم کرد.

آثار:

۱. تصحیح الصوارم المهرقه فی نقد الصواعق المحرقة قاضی نورالله شوشتری. ۲. تألیف فیض الاله فی ترجمه قاضی نورالله. ۳. تصحیح دیوان حاج میرزا ابوالفضل تهرانی. ۴. تصحیح المحاسن برقی. ۵. تصحیح النقص عبدالجلیل قزوینی رازی. ۶. تصحیح دیوان قوامی رازی. ۷. تصحیح تفسیر گازر. ۸. تصحیح الغارات و ...

اصول کافی . ۳ . التطبيق بين السفينة والبحار بالطبعة الجديدة . ۴ .
 رابطه نهج البلاغه باقرآن . ۵ . مفتاح الوسائل . ۶ . ابعاد گسترده
 اسلام و ...

مظهری - شهید مرتضی

استاد در ۱۳ بهمن ۱۲۹۹ هجری شمسی مطابق ۱۲ جمادی
 الثانی ۱۳۳۸ هجری قمری در قریه فریمان در خانواده ای روحانی
 چشم به جهان گشود، در سیزده سالگی به مشهد عزیمت کرد و
 مشغول تحصیل علوم دینی شد و بعد از گذراندن مقدمات در سال
 ۱۳۱۶ راهی قم شد، تا سالهای ۲۲ و ۲۳ به آموختن ادبیات، منطق
 سطوح متوسط و عالی فقه و اصول اشتغال داشت . از آن پس به
 تحصیلات اساسی و تحقیق و تحصیل رسمی علوم عقلی پرداخت .
 شرح منظومه و اسفار را نزد امام خمینی تلمذ کرد چند سالی هم به
 درس خارج اصول امام رفت . هشت سالی از درس فقه آیت الله
 بروجردی بهره برد و فلسفه بوعلی سینا را نزد
 علامه طباطبائی خواند .

وی در سال ۱۳۳۱ راهی تهران شد و به تدریس شرح منظومه و
 دانشنامه علائی و شفای بوعلی در مدرسه مروی مشغول شد . در سال
 ۱۳۳۴ تدریس خود را در دانشکده معقول و منقول آغاز کرد و مدت
 ۲۲ سال یعنی تا سال ۱۳۵۶ به تدریس و تحقیق در آن مرکز ادامه داد
 و سالیان درازی مدیریت و سرپرستی گروه فلسفه و حکمت اسلامی
 را به عهده داشت .

در تمام این سالها، استاد به ایراد سخنرانیهای علمی و تبلیغی
 بسیاری در مراکز مختلف پرداخت و به روشن کردن اذهان جوانان
 و بیان مطلق مسائل دینی اشتغال جست .

بیان مبارزات سیاسی استاد هم مجالی دیگر می طلبد .

آثار :

- ۱ . شرح مبسوط منظومه . ۲ . شرح مختصر منظومه .
- ۳ . خدمات متقابل ایران و اسلام . ۴ . اسلام و مقتضیات زمان .
- ۵ . عدل الهی . ۶ . جاذبه و دافعه علی . ۷ . پاورقی های روش
- رتالیسم . ۸ . علل گرایش به مادی گری . ۹ . نظام حقوق زن در
 اسلام و ...

در شهر بیرجند نزد اساتید و علمای آن جا فراگرفت . در سال ۱۳۳۶
 راهی مشهد شد و ادبیات را نزد ادیب نیشابوری، شرح لمعه را نزد
 میر محمد باقر مدرس رضوی و شرح میبلی را نزد سید حسن
 مشکان طبسی و شرح منظومه را خدمت شیخ حسن کاشی و شرح
 اشارات و شرح هدایه ملاصدرا را در محضر آقا بزرگ حکیم و به
 همین ترتیب دیگر دروسها و کتابهای معمول را نزد اساتید فن
 فراگرفت . مدتی به عتبات رفت و به تکمیل تحصیلات و استفاده از
 محضر علمای بزرگ آن سامان پرداخت و وی از بزرگانی چون
 سید ابوالحسن اصفهانی و آقاضیاء عراقی و سید محمد حجت
 و آقا بزرگ تهرانی اجازه اجتهاد و روایت دارد . وی از شهر یور
 ۱۳۱۱ به تدریس در مدرسه سپهسالار مشغول شد و در سال ۱۳۱۵
 با گذراندن پایان نامه قانونی حائز درجه دکتری گردید و سالها در
 دانشگاه تهران به افاضه مشغول بود .

آثار :

- ۱ . کلمة التوحید . ۲ . مشکاة الاسرار فی حل عقد الاسفار .
- ۳ . درة التاج لغرة الדיباج . ۴ . النکت الاعتنادية صدوق . ۵ .
- تلخیص البیان فی مجازات القرآن . ۶ . دانشنامه علائی . ۷ .
- مصادقة الاخوان و ...

مصطفوی - سید جواد

وی در ۱۳۰۱ در روستای طرق مشهد زاده شد و تا کلام دوم
 ابتدایی و دوران مکتبخانه را در همان جا گذراند و سپس به مشهد آمد
 و در سال ۱۳۲۱ وارد حوزه علمیه مشهد شد و مقدمات و ادبیات و
 سطوح را نزد ادیب نیشابوری و سید احمد مدرس یزدی و شیخ
 هاشم قزوینی و شیخ مجتبی قزوینی و ... تلمذ کرد حدود سال
 ۱۳۳۱ به تهران رفت در تهران به خواندن منظومه و بخشی از اسفار
 مشغول شد و همچنین به درس مرحوم سید احمد خوانساری
 حاضر شد . سپس وارد دانشکده الهیات شد و تادوره دکتری را
 در همان جا گذراند و به تدریس در آن دانشکده مشغول شد . سپس
 به مشهد آمد و از همان سال ورود تا هنگام وفات در دانشکده الهیات
 مشهد به افاضه مشغول بود و سرانجام در ۲۰ اردیبهشت سال
 ۱۳۶۸ بدرود حیات گفت .

آثار :

- ۱ . الکاشف عن الفاظ نهج البلاغه و شرحه . ۲ . ترجمه و شرح

همائی - جلال الدین

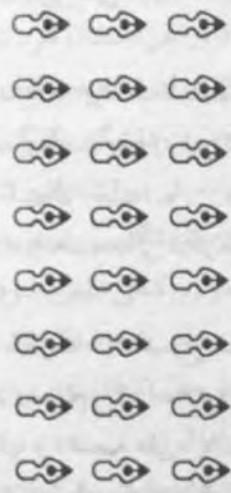
جلال الدین همائی، فرزند میرزا ابوالقاسم و نواده همای شیرازی شاعر شهیر قرن سیزدهم است.

وی در سال ۱۲۷۷ هجری شمسی در اصفهان به دنیا آمد. مقدمات را نزد عموی خود میرزا محمد سها فراگرفت و علوم متفوق و ادبیات عرب را نزد افاضل عصر آموخت و تا درجه اجتهاد پیش رفت. وی بیست سال در مدرسه نیم آورد اصفهان در رشته های فقه و اصول و عرفان و فلسفه و طب قدیم و ریاضیات و هیئت، نزد مهم ترین اساتید فن، مثل حاج آقا رحیم ارباب و دیگران به تلمذ پرداخت.

در سال ۱۳۰۲ وارد خدمت فرهنگ شد و چندی در دبیرستانهای تبریز به تدریس مشغول شد. در سال ۱۳۰۶ به تهران آمد و به تدریس در دارالفنون مشغول شد. سالها بعد، به استادی دانشگاه تهران رسید و در دانشکده های الهیات و حقوق به تدریس مشغول شد. استاد در سال ۱۳۵۹ بدرود حیات گفت.

آثار:

۱. تاریخ ادبیات ایران. ۲. غزالی نامه. ۳. ولدنامه. ۴. رساله شعوبیه. ۵. مولوی نامه. ۶. تصحیح التفهیم. ۷. طرب نامه. ۸. داستان دژ هوشربا و کتابها و مقالات بسیار دیگر.

مقام معظم رهبری:

**اگر چنانچه روحانی برای
جلب دل جوانهایی که یک
قشر وسیعی هستند دم از
وحدت بزنند و دانشگاهی
برای این که توی این نظام
که دین و دینداری است،
درست جابیفند، دم از
روحانیت و ولایت فقیه و
اینها بزنند، سیاست بازی اگر
قرار باشد این جا انجام
بگیرد هیچ فایده ای ندارد.**

جمهوری اسلامی ۶۲/۱۱/۴